

Oponentský posudok k habilitačnej práci

Autorka habilitačnej práce: PhDr. Angela Almašiová, PhD.

Názov habilitačnej práce: Sociálna opora a subjektívna pohoda ako prediktory vybraných foriem rizikového správania

Oponent: prof. PaedDr. Milan Schavel, PhD., Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta.

Predkladaná habilitačná práca sa zaoberá vybranými formami rizikového správania a ich možnými prediktormi – sociálnou oporou a subjektívnou pohodou. Obidva vybrané prediktory zohrávajú v období dospievania dôležitú úlohu v kontexte možného rizikového správania, preto považujem pre oblasť sociálnej práce tému za aktuálnu a potrebnú. Cieľom habilitantky bolo poskytnúť teoretické a konceptuálne východiská pojmov sociálna opora a subjektívna pohoda a v empirickej časti identifikovať prediktory užívania návykových látok a problematického používania internetu žiakmi 5. – 9. ročníka základnej školy so zameraním na sociálnu oporu a subjektívnu pohodu.

Teoretická časť práce je venovaná konceptuálnym východiskám témotvorných pojmov sociálna opora, subjektívna pohoda a rizikové správanie. Oceňujem použitie širokého spektra najmä zahraničných zdrojov, z ktorých prevažnú väčšinu tvoria výskumné štúdie zaoberajúce sa sociálnou oporou a subjektívnou pohodou, ako prediktormi rizikového správania so zameraním na užívanie návykových látok a problematického používania internetu. Teoretická časť je spracovaná na primeranej úrovni, z hľadiska proporcionality mohla autorka venovať viac pozornosti aj problematike subjektívnej pohody.

V empirickej časti si autorka dala za hlavný cieľ identifikovať prediktory užívania návykových látok a problémového používania internetu žiakmi základnej školy so zameraním na sociálnu oporu a subjektívnu pohodu. Na meranie jednotlivých hlavných premenných boli použité štandardizované škály: dotazník CASS-CZ (sociálna opora), škála emocionálnej habituálnej subjektívnej pohody (SEHP) a dotazník na meranie používania internetu podľa projektu EU KIDS online. Oceňujem štatistické spracovanie získaných dát, autorka používala celý rad štatistických operácií – od deskriptívnej analýzy, komparačnej analýzy, konfirmatórnej (potvrzovacej) faktorovej analýzy na potvrdenie faktorového zloženia dotazníka, exploračnej faktorovej analýzy na zjednodušenie väčšieho počtu premenných, korelačnej analýzy a pod. Pri relevantných výpočtoch bol uvádzaný aj Cohenov d efekt na vyjadrenie rozdielov, ako parametra, ktorý sa uvádza na doplnenie parametru štatistickej významnosti. Hlavným

výstupom empirickej časti sú klasifikačné stromy, ako štatistická metóda používaná na predikciu a klasifikáciu, ale aj napr. identifikovanie určitej skupiny respondentov, v tomto prípade rizikových užívateľov návykových látok a rizikových používateľov internetu. Výhodou použitej metódy je možná uplatniteľnosť jej výstupov hlavne v rámci selektívnej prevencie rizikového správania.

Jedným z najdôležitejších záverov výskumu je vnímanie sociálnej opory ako protektívneho prediktora rizikového správania v súvislosti s užívaním návykových látok a rizikového používania internetu. Nízka úroveň sociálnej opory od matky sa preukázala ako rizikový prediktor v kontexte užívania marihuany, problémového používania internetu, užívania alkoholu a fajčenia cigariet: Nízka sociálna opora od otca v súvislosti s konzumovaním energetických nápojov a vysoká sociálna opora od priateľov v súvislosti s konzumovaním alkoholu. Spracovanie výsledkov výskumu však prinieslo aj množstvo ďalších výstupov, ktoré sú použiteľné v oblasti prevencie rizikového správania.

Habilitantka získala a analyzovala veľké množstvo dát, čo dostatočne neumožnilo precízne a komplexné transformovanie výstupov pre prax sociálnej práce. V tejto súvislosti kladiem nasledovnú otázku do diskusie: Akým spôsobom sa dajú využiť získané výsledky, ktoré indikujú prediktory užívania návykových látok a problematického používania internetu v sekundárnej – selektívnej prevencii týchto nežiadúcich javov vo Vami identifikovaných rizikových skupinách respondentov?

Záver

Predkladaná habilitačná práca spĺňa všetky predpoklady, ktoré sú kladené na tento typ prác. Za jednoznačný prínos práce považujem empirickú časť, v ktorej autorka preukázala erudovanosť pri práci s kvantitatívnymi dátami a ich vyhodnocovaním. Téma a jej spracovanie je inovatívne, podnetné pre odbornú verejnosť, ako aj študentov odboru sociálna práca, preto odporúčam habilitantke podeliť sa s výsledkami výskumu ako aj teoretickým spracovaním danej témy publikačným výstupom na úrovni monografického diela alebo učebného textu.

Odporúčam, aby bol po úspešnom habilitačnom konaní PhDr. Angely Almašiovej, PhD. podaný návrh na udelenie vedecko-pedagogického titulu docent v odbore Sociálna práca.

Prešov, 16.5.2022

prof. PaedDr. Milan Schavel, PhD.